

Toelichting Reglement Burgerlijke Stand 2020

Artikel 2

In dit artikel wordt bepaald wie tot (buitengewoon) ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente Zwolle kan worden benoemd. Artikel 1:16 Burgerlijk Wetboek (BW) vormt hiervoor de wettelijke basis. Om vakkennis en professionele beroepsuitoefening te waarborgen, bepaalt lid 1 dat alleen personen die gewoonlijk belast zijn met het opmaken van akten van de burgerlijke stand en daarmee verband houdende werkzaamheden en taken, tot ambtenaar van de burgerlijke stand (abs) kunnen worden benoemd.

In tegenstelling tot de abs wordt de buitengewoon ambtenaar van de burgerlijke stand (babs) specifiek benoemd voor het voltrekken van huwelijken. Iedereen die volledig handelingsbekwaam is, kan in principe worden benoemd tot babs.

Artikel 3

In artikel 1:16, lid 2 BW is bepaald dat een (b)abs voor een bepaalde periode kan worden aangewezen. De aanwijzing tot abs is verbonden aan de periode dat deze onafgebroken een arbeidsovereenkomst heeft met de gemeente Zwolle én gewoonlijk is belast met de taken als bedoeld in artikel 2, lid 1. Zodra één van beiden niet meer van toepassing is, vervalt de aanwijzing van rechtswege.

Lid 2 is toegevoegd om een babs tijdelijk te kunnen aanwijzen, bijvoorbeeld ter vervanging bij zwangerschapsverlof. De bijbehorende tijdelijke arbeidsovereenkomst met deze babs loopt na afloop van het contract af, maar kan ook voortijdig worden beëindigd door bijvoorbeeld opzegging of ontbinding van het contract.

De aanwijzing tot babs van een babs met een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd, vindt plaats tot de wettelijk AOW-gerechtigde leeftijd. Om organisatorische redenen en als de babs dit zelf verzoekt kan daarna de aanwijzing telkens voor 1 jaar verlengd worden. Voorwaarde is wél dat het gemeentelijke MT Zwolle met die verlenging instemt. Vanaf het bereiken van de AOW-leeftijd (of bij overeengekomen verlenging tot maximaal de 70-jarige leeftijd) vervalt de aanwijzing van rechtswege. Overigens kan een arbeidsovereenkomst ook eerder dan de pensioengerechtigde leeftijd (of bij verlenging tot uiterlijk de 70-jarige leeftijd) beëindigd worden, bijvoorbeeld door opzegging of ontbinding van de arbeidsovereenkomst. De meest voorkomende reden is dat een babs ander werk wil gaan doen.

De babs die structureel verbintenissen sluit, doet dit volgens inroostering. De babs verricht voltrekkingen tussen zowel personen van hetzelfde geslacht als tussen personen van verschillend geslacht. Onder structureel verbintenissen sluiten, wordt minimaal 10 voltrekkingen per jaar verstaan.

Op verzoek van partijen is het mogelijk iemand voor één dag tot babs aan te wijzen om een voltrekking te doen. Om te voorkomen dat de aanwijzing tot ééndags babs wordt gebruikt om een voltrekking in een andere gemeente te kunnen doen, is de voorwaarde opgenomen dat de voltrekking in de gemeente Zwolle plaatsvindt.

Om adequaat te kunnen handelen, is de aanwijzing tot (b)abs gemandateerd aan de lijnmanager, bedoeld in artikel 5.

Artikel 4 Salaris

Alle buitengewoon ambtenaren van de burgerlijke stand hebben een arbeidsovereenkomst waarin onder meer het salaris voor een voltrekking is geregeld. Velen daarvan zijn particulier. Sommigen van hen zijn echter ook als ambtenaar in dienst van de gemeente. Daarnaast zijn er ook 'gewone' ambtenaren van de burgerlijke stand (bij Inwonerszaken) die naast hun reguliere taken als ambtenaar burgerlijke stand tijdens diensttijd (d.w.z. binnen de voor hen geldende arbeidstijden) maar ook daarbuiten voltrekkingen doen. Voor hun werk tijdens diensttijd ontvangen zij gewoon het salaris behorend bij hun functie, zoals opgenomen in hun arbeidscontract.

Voor de situatie dat zij buiten hun reguliere werktijd een voltrekking doen, wordt verwezen naar de gemaakte afspraken in de arbeidsovereenkomst en de na vaststelling geldende Arbeidsvoorwaardenregeling babs. Zij krijgen voor de voltrekking dezelfde vergoeding als de babs. Er is daarnaast een categorie babsen die geen salaris ontvangt en dus ook geen arbeidsovereenkomst heeft, omdat daarvoor loon één van de vereisten is. Daarbij gaat het om mensen die voor 1 specifieke dag babs willen zijn en daarvoor aangewezen worden, bijvoorbeeld een ouder, vriend of collega.

Ook raadsleden en leden van het college van B&W kunnen voor één dag als babs worden aangewezen. Zij krijgen ook geen salaris, om elke schijn van belangenverstremgeling te voorkomen. Afhankelijk van de situatie verschilt het (recht op) salaris. Daarom is het nodig om apart in dit reglement op te nemen in welke gevallen er wel of geen recht op een salaris is.

Artikel 5

De lijnmanager, bedoeld in artikel 5 is belast met de dagelijkse leiding van de burgerlijke stand. De (b)abs is zelf inhoudelijk verantwoordelijk voor de verrichte werkzaamheden. Door de voorafgaande beëdigingsprocedure heeft hij zich persoonlijk verbonden tot vervulling van de hem wettelijk opgelegde verplichtingen.

De (b)abs verricht de opgelegde taken in het BW vanuit een zelfstandige positie en is hiervoor onttrokken aan de verantwoordelijkheid van het gemeentebestuur en neemt als zodanig een onafhankelijke positie in. Alleen de rechter kan hem bevelen geven. De abs is zowel burgerrechtelijk als strafrechtelijk voor zijn handelen of nalaten aansprakelijk. De (b)abs is wel verantwoording schuldig aan het gemeentebestuur voor de opgedragen werkzaamheden. De betaalde (b)abs heeft daarnaast de rechten en plichten van een werknemer en kan aangesproken worden door de gemeente als werkgever. Hij kan te maken krijgen met arbeidsrechtelijke sancties op basis van het BW als hij zijn ambtsplichten verwaarloost.

Artikel 6

Artikel 1:63 BW bepaalt dat een verbintenis in het openbaar in het gemeentehuis moet worden gesloten. Het begrip gemeentehuis is binnen de gemeente Zwolle ruim uitgelegd. Als gemeentehuis wordt elke plaats binnen de grenzen van de gemeente beschouwd en hoeft geen gebouw te zijn. Een voltrekking kan daarom ook buiten worden gesloten. Deze ruimere interpretatie van de regelgeving vindt al in meerdere gemeenten plaats. Zolang deze ruimere interpretatie niet rechtelijk wordt vernietigd, is het geoorloofd. Aan de plaats waar voltrekkingen kunnen worden plaatsvinden zijn drie voorwaarden verbonden: eigenaar/gebruiker van de plaats moet toestemming geven: deze toestemming moet bij het bespreken van de voltrekking bij de gemeente schriftelijk worden gegeven. De veiligheid van de (b)abs moet gewaarborgd zijn: ter bescherming van de (b)abs mag deze na overleg met de leiding van de burgerlijke stand weigeren de voltrekking te doen als de (b)abs van mening is dat de veiligheid niet is gewaarborgd. Om aanspraken van partijen te voorkomen, wordt dit bij het afspreken van de verbintenis bij de gemeente uitdrukkelijk aan partijen kenbaar gemaakt.

Het gebruik van de plaats of het gebied waar de voltrekking plaatsvindt mag niet in strijd zijn met bestaande wetten, regels of gebruiken. Bijvoorbeeld beschermd natuurgebied Natura 2000, de gemeentelijke APV of een tijdelijke afsluiting van een terrein of gebied.

Artikel 7

De Schepenzaal is al sinds jaar en dag de vaste trouwzaal van de gemeente Zwolle. Rond de millenniumwisseling heeft Zwolle het als eerste gemeente in Nederland mogelijk gemaakt dat partijen zelf een tijdstip en een locatie mogen kiezen. Daaraan zijn wel wat voorwaarden verbonden die in artikel 6 worden benoemd.

Artikel 8

Naast de reguliere voltrekkingen zijn er enkele specifieke voltrekkingen.

Lid 1: Artikel 4 van de Wet rechten burgerlijke stand schrijft voor dat gemeenten met meer dan 10.000 inwoners 2x per week de gelegenheid moeten geven om kosteloos een huwelijk of geregistreerd partnerschap te laten voltrekken. Hiervoor wordt op dinsdag om 9.00 en 9.15 uur in het Stadskantoor de gelegenheid geboden. Bij deze voltrekking mogen alleen het paar en twee getuigen aanwezig zijn.

Lid 2: De verkorte voltrekking biedt paren de mogelijkheid tot het voltrekken van een huwelijk of geregistreerd partnerschap met een beperkte ceremonie tegen lagere kosten.

Lid 3: De balie-voltrekking biedt paren de mogelijkheid tijdens de reguliere openingstijden van de Publieksbalie een huwelijk of geregistreerd partnerschap te sluiten zonder ceremonie en tegen een vastgesteld tarief.

Artikel 9

In dit artikel is de verplichting aan het college om op grond van artikel 1:16c BW een regeling voor de openingstijden van het bureau burgerlijke stand te treffen, uitgewerkt. Met uitzondering van de voltrekkingen verricht de abs de verschillende werkzaamheden tijdens de openingstijden van de gemeentelijk publieksbalie in het stadskantoor.

In lid 2 zijn de tijden voor voltrekking opgenomen. Voor de verschillende voltrekkingvormen en voor de Schepenzaal gelden vaste dagen en tijdstippen. Voltrekkingen op een locatie naar keuze van partijen, kunnen op elke dag en elk gewenst tijdstip plaatsvinden.

De beslissing om op grond van artikel 9, lid 3 of 4 de openingstijden van het bureau burgerlijke stand te verruimen of te beperken, is gemandateerd aan de in artikel 5 bedoelde lijnmanager.

Artikel 10

Met dit artikel wordt het mogelijk gemaakt mee te kunnen werken aan een toenemende vraag om het verbintenis opnieuw te sluiten, een zogenaamde 'rewedding'. Deze rewedding heeft geen juridische status maar heeft voor betrokkenen een grote emotionele waarde.